UNITAT 6

LÍMITS I CONTINUÏTAT

Pàgina 132

Visió gràfica dels límits

■ **Descriu anàlogament les branques següents assenyalades amb punta de fletxa:**

a)

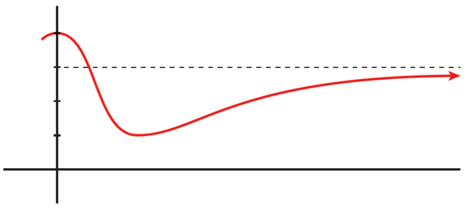

$\lim_{x \to +\infty} f(x) = 3$

b)

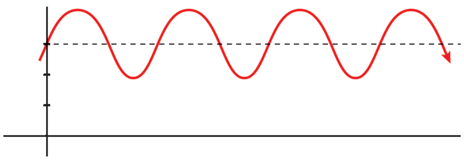

$\lim_{x \to +\infty} f(x)$ no existeix

c)

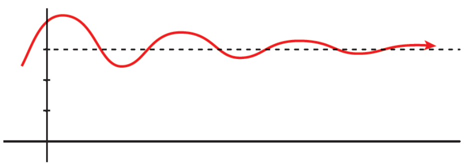

$\lim_{x \to +\infty} f(x) = 3$

d)

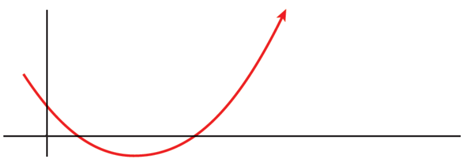

$\lim_{x \to +\infty} f(x) = +\infty$

Pàgina 133

e)

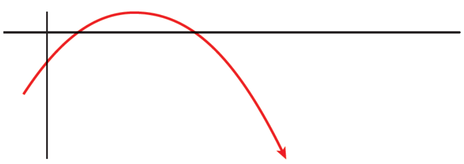

$\lim_{x \to +\infty} f(x) = -\infty$

f)

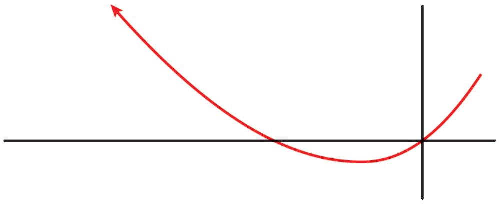

$$\lim_{x \to -\infty} f(x) = +\infty$$

g)

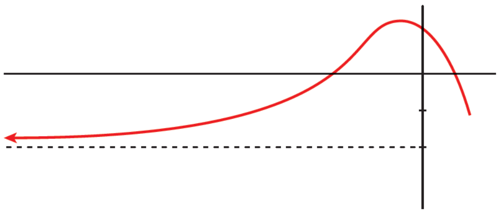

$$\lim_{x \to -\infty} f(x) = -2$$

h)

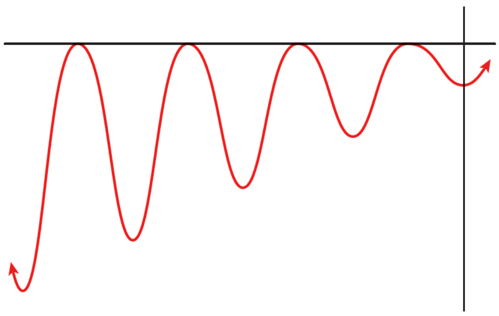

$\lim_{x \to -\infty} f(x)$ no existeix

$$\lim_{x \to +\infty} f(x) = 0$$

i)

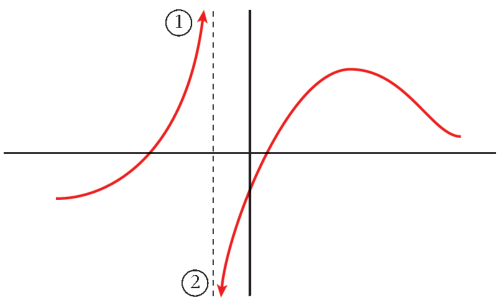

① $\lim_{x \to -1^-} f(x) = +\infty$

② $\lim_{x \to -1^+} f(x) = -\infty$

j)

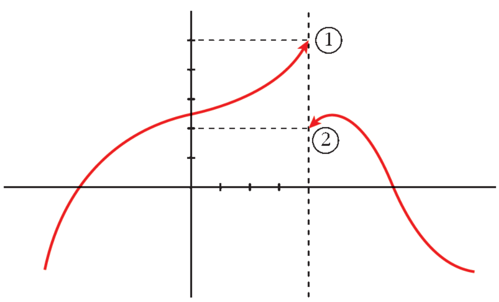

① $\lim_{x \to 4^-} f(x) = 5$

② $\lim_{x \to 4^+} f(x) = 2$

k)

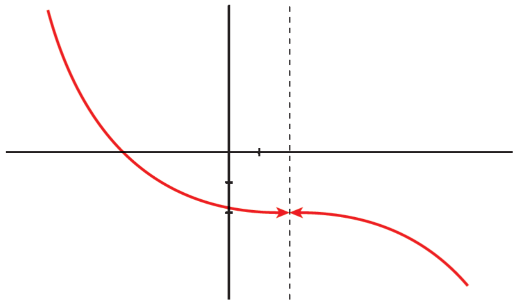

$\lim\limits_{x \to 2} f(x) = -2$

l)

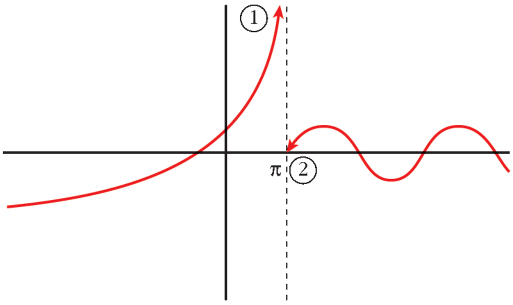

① $\lim\limits_{x \to \pi^-} f(x) = +\infty$

② $\lim\limits_{x \to \pi^+} f(x) = 0$

Pàgina 135

EXERCICIS PROPOSATS

1. Si $u(x) \to 2$ i $v(x) \to -3$ quan $x \to +\infty$, calcula'n el límit quan $x \to +\infty$ de:

a) $u(x) + v(x)$ **b)** $v(x)/u(x)$ **c)** $5^{u(x)}$

d) $\sqrt{v(x)}$ **e)** $u(x) \cdot v(x)$ **f)** $\sqrt[3]{u(x)}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} [u(x) + v(x)] = 2 + (-3) = -1$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{v(x)}{u(x)} = \dfrac{-3}{2}$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} 5^{u(x)} = 5^2 = 25$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt{v(x)}$ no existeix

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} [u(x) \cdot v(x)] = 2 \cdot (-3) = -6$

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt[3]{u(x)} = \sqrt[3]{2}$

2. Si $u(x) \to -1$ i $v(x) \to 0$ quan $x \to +\infty$, calcula'n el límit quan $x \to +\infty$ de:

a) $u(x) - v(x)$ **b)** $v(x) - u(x)$ **c)** $v(x)/u(x)$

d) $\log_2 v(x)$ **e)** $u(x) \cdot v(x)$ **f)** $\sqrt[3]{u(x)}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} [u(x) - v(x)] = -1 - 0 = -1$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} [v(x) - u(x)] = 0 - (-1) = 1$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{v(x)}{u(x)} = \dfrac{0}{-1} = 0$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \log_2 v(x) = \begin{cases} -\infty & \text{si } v(x) \to 0^+ \\ \text{no existeix si } v(x) \to 0^- \end{cases}$

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} [u(x) \cdot v(x)] = -1 \cdot 0 = 0$

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt[3]{u(x)} = \sqrt[3]{-1} = -1$

Pàgina 136

3. Indica quines de les expressions següents són infinites (±∞) quan $x \to +\infty$:

a) $3x^5 - \sqrt{x} + 1$ **b) $0{,}5^x$** **c) $-1{,}5^x$**

d) $\log_2 x$ **e) $1/(x^3 + 1)$** **f) $\sqrt{x}$**

g) 4^x **h) 4^{-x}** **i) -4^x**

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} (3x^5 - \sqrt{x} + 1) = +\infty \rightarrow$ Sí

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} 0{,}5^x = 0 \rightarrow$ No

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} (-1{,}5^x) = -\infty \rightarrow$ Sí

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \log_2 x = +\infty \rightarrow$ Sí

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{1}{x^3 + 1} = 0 \rightarrow$ No

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt{x} = +\infty \rightarrow$ Sí

g) $\lim\limits_{x \to +\infty} 4^x = +\infty \rightarrow$ Sí

h) $\lim\limits_{x \to +\infty} 4^{-x} = 0 \rightarrow$ No

i) $\lim\limits_{x \to +\infty} -4^x = -\infty \rightarrow$ Sí

4. a) Ordena els ordres d'aquests infinits:

$$\log_2 x \qquad \sqrt{x} \qquad x^2 \qquad 3x^5 \qquad 1{,}5^x \qquad 4^x$$

b) Tenint en compte el resultat anterior, calcula:

$$\lim_{x \to +\infty} \frac{\log_2 x}{\sqrt{x}} \qquad \lim_{x \to +\infty} \frac{3x^5}{x^2} \qquad \lim_{x \to +\infty} \frac{\sqrt{x}}{1{,}5^x}$$

a) $4^x \quad 1{,}5^x \quad 3x^5 \quad x^2 \quad \sqrt{x} \quad log_2 x$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{log_2 x}{\sqrt{x}} = 0$

$\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^5}{x^2} = +\infty$

$\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{x}}{1{,}5^x} = 0$

Pàgina 137

5. **Sabent que, quan $x \to +\infty$, $f(x) \to +\infty$, $g(x) \to 4$, $h(x) \to -\infty$, $u(x) \to 0$, assigna límit, sempre que puguis, quan $x \to +\infty$, a les expressions següents:**

a) $f(x) - h(x)$ **b)** $f(x)^{f(x)}$ **c)** $f(x) + h(x)$

d) $f(x)^x$ **e)** $f(x) \cdot h(x)$ **f)** $u(x)^{u(x)}$

g) $f(x)/h(x)$ **h)** $[-h(x)]^{h(x)}$ **i)** $g(x)^{h(x)}$

j) $u(x)/h(x)$ **k)** $f(x)/u(x)$ **l)** $h(x)/u(x)$

m) $g(x)/u(x)$ **n)** $x + f(x)$ **o)** $f(x)^{h(x)}$

p) $x + h(x)$ **q)** $h(x)^{h(x)}$ **r)** x^{-x}

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(f(x) - h(x)\big) = +\infty - (-\infty) = +\infty + \infty = +\infty$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)^{f(x)} = (+\infty)^{+\infty} = +\infty$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(f(x) + h(x)\big) = +\infty + (-\infty) \;\to$ Indeterminat

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)^x = +\infty^{+\infty} = +\infty$

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(f(x) \cdot h(x)\big) = +\infty \cdot (-\infty) = -\infty$

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} u(x)^{u(x)} = 0^0 \;\to$ Indeterminat

g) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{f(x)}{h(x)} = \dfrac{+\infty}{-\infty} \;\to$ Indeterminat

h) $\lim\limits_{x \to +\infty} [-h(x)]^{h(x)} = [+\infty]^{-\infty} = 0$

i) $\lim\limits_{x \to +\infty} g(x)^{h(x)} = 4^{-\infty} = 0$

j) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{u(x)}{h(x)} = \dfrac{0}{-\infty} = 0$

k) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{f(x)}{u(x)} = \dfrac{+\infty}{(0)} = \pm\infty$

l) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{h(x)}{u(x)} = \dfrac{-\infty}{(0)} = \pm\infty$

m) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{g(x)}{u(x)} = \dfrac{4}{(0)} = \pm\infty$

n) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(x + f(x)\big) = +\infty + (+\infty) = +\infty$

o) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)^{h(x)} = (+\infty)^{-\infty} = 0$

p) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(x + h(x)\big) = +\infty + (-\infty) \quad \to$ Indeterminat

q) $\lim\limits_{x \to +\infty} h(x)^{h(x)} = (-\infty)^{-\infty} \quad \to$ No existeix

r) $\lim\limits_{x \to +\infty} x^{-x} = (+\infty)^{-\infty} = 0$

Pàgina 138

6. Les funcions f, g, h i u són les de l'exercici proposat 5 (pàgina anterior). Digues quines de les funcions següents són indeterminacions. En cada cas, si és indeterminació, digues de quin tipus, i, si no ho és, digues quin és el límit:

a) $f(x) + h(x)$ **b)** $f(x)/h(x)$ **c)** $f(x)^{-h(x)}$ **d)** $f(x)^{h(x)}$

e) $f(x) \cdot u(x)$ **f)** $u(x)^{h(x)}$ **g)** $[g(x)/4]^{f(x)}$ **h)** $g(x)^{f(x)}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(f(x) + h(x)\big) = +\infty + (-\infty)$. Indeterminat.

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{f(x)}{h(x)} = \dfrac{+\infty}{-\infty}$. Indeterminat.

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)^{-h(x)} = (+\infty)^{+\infty} = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)^{h(x)} = (+\infty)^{-\infty} = 0$

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) \cdot u(x) = (+\infty)0$. Indeterminat.

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} u(x)^{h(x)} = 0^{-\infty} = \pm\infty$

g) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left[\dfrac{g(x)}{4}\right]^{f(x)} = 1^{+\infty}$. Indeterminat.

h) $\lim\limits_{x \to +\infty} g(x)^{f(x)} = 4^{+\infty} = +\infty$

Pàgina 139

7. **Calcula els límits següents:**

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^4 - 6x + 1}{5x^3 + 3x^2}$ **b)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^4 - 6x + 1}{-5x^3 + 3x^2}$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{6x^2 - 3x}{x^3 + 1}$ **d)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{5x^4 - 6x + 2}{3x^4 + x - 1}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^4 - 6x + 1}{5x^3 + 3x^2} = +\infty$ b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^4 - 6x + 1}{-5x^3 + 3x^2} = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{6x^2 - 3x}{x^3 + 1} = 0$ d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{5x^4 - 6x + 2}{3x^4 + x - 1} = \dfrac{5}{3}$

8. **Calcula:**

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{(3x + 1)^2 (x - 1)x}{x^3 - (x + 3)^3}$ **b)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{(3x + 1)^2 x}{x^3 - 10x}$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt{\dfrac{x^3 - 5x + 3}{x^2 - 2x}}$ **d)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt[3]{8x^3 - 5x}}{3x}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{(3x + 1)^2 (x - 1)x}{x^3 - (x + 3)^3} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{9x^4 - 3x^3 - 5x^2 - x}{x^3 - (x^3 + 9x^2 + 27x + 27)} =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{9x^4 - 3x^3 - 5x^2 - x}{-9x^2 + 27x - 27} = -\infty$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{(3x + 1)^2 x}{x^3 - 10x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{9x^3 + 6x^2 + x}{x^3 - 10x} = 9$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt{\dfrac{x^3 - 5x + 3}{x^2 - 2x}} = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt[3]{8x^3 - 5x}}{3x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt[3]{8x^3}}{3x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2x}{3x} = \dfrac{2}{3}$

Pàgina 140

9. **Sense operar, digues el límit, quan $x \to +\infty$, de les expressions següents:**

a) $(x^2 - \sqrt[3]{2x + 1})$ **b)** $(x^2 - 2^x)$ **c)** $\sqrt{x^2 + 1} - \sqrt{x}$

d) $3^x - 2^x$ **e)** $5^x - \sqrt[3]{x^8 - 2}$ **f)** $\sqrt{x} - \log_5 x^4$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(x^2 - \sqrt[3]{2x+1}\right) = +\infty$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} (x^2 - 2^x) = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\sqrt{x^2+1} - \sqrt{x}\right) = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} (3^x - 2^x) = +\infty$

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(5^x - \sqrt[3]{x^8 - 2}\right) = +\infty$

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\sqrt{x} - \log_5 x^4\right) = +\infty$

10. Calcula el límit, quan $x \to +\infty$, de les expressions següents:

a) $\dfrac{3x^3+5}{x+2} - \dfrac{4x^3-x}{x-2}$

b) $\dfrac{x^3}{2x^2+1} - \dfrac{x}{2}$

c) $\dfrac{3x+5}{2} - \dfrac{x^2-2}{x}$

d) $(x+5)^{x^2-5x+1}$

e) $\left(\dfrac{3x+5}{2x+1}\right)^x$

f) $\left(\dfrac{x-2}{2x-3}\right)^{x^2+x}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{3x^3+5}{x+2} - \dfrac{4x^3-x}{x-2}\right) = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{(3x^3+5)(x-2)-(4x^3-x)(x+2)}{(x+2)(x-2)} =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^4-6x^3+5x-10-4x^4-8x^3+x^2+2x}{x^2-4} =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-x^4-14x^3+x^2+7x-10}{x^2-4} = -\infty$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{x^3}{2x^2+1} - \dfrac{x}{2}\right) = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2x^3-x(2x^2+1)}{2(2x^2+1)} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2x^3-2x^3-x}{4x^2+2} =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-x}{4x^2+2} = 0$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{3x+5}{2} - \dfrac{x^2-2}{x}\right) = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^2+5x-2x^2+4}{2x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{x^2+5x+4}{2x} = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} (x+5)^{x^2-5x+1} = (+\infty)^{+\infty} = +\infty$

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{3x+5}{2x+1}\right)^x = \left(\dfrac{3}{2}\right)^{+\infty} = +\infty$

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{x-2}{2x-3}\right)^{x^2+x} = \left(\dfrac{1}{2}\right)^{+\infty} = 0$

Pàgina 141

11. Troba el $\lim\limits_{x \to -\infty}$ de les expressions següents:

a) $\dfrac{5x^4-6x+2}{3x^4+x-1}$

b) $\dfrac{\sqrt{x^3-5x-3}}{x^2-2x}$

a) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{5x^4 - 6x + 2}{3x^4 + x - 1} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{5x^4 + 6x + 2}{3x^4 - x - 1} = \dfrac{5}{3}$

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{\sqrt{x^3 - 5x - 3}}{x^2 - 2x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{-x^3 + 5x + 3}}{x^2 + 2x}$

No existeix, ja que el radicand pren valors negatius quan $x \to -\infty$.

12. **Troba el $\lim\limits_{x \to -\infty}$ de les expressions següents:**

a) $\dfrac{\sqrt{x^2 - 5x + 3}}{3x - 2}$ **b)** $\dfrac{3x^3 + 5}{x + 2} - \dfrac{4x^3 - x}{x - 2}$ **c)** 3^x

a) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{\sqrt{x^2 - 5x + 3}}{3x - 2} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{x^2 + 5x + 3}}{-3x - 2} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{x^2}}{-3x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{x}{-3x} = -\dfrac{1}{3}$

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} \left(\dfrac{3x^3 + 5}{x + 2} - \dfrac{4x^3 - x}{x - 2} \right) = \lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{-3x^3 + 5}{-x + 2} - \dfrac{-4x^3 - x}{-x - 2} \right) =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^4 - 5x + 6x^3 - 10 - 4x^4 + x^2 + 8x^3 - 2x}{x^2 - 4} =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-x^4 + 14x^3 + x^2 - 7x - 10}{x^2 - 4} = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to -\infty} 3^x = \lim\limits_{x \to +\infty} 3^{-x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{1}{3^x} = 0$

Pàgina 143

13. **Si $\lim\limits_{x \to 1} f(x) = 3$ i $\lim\limits_{x \to 1} g(x) = 2$, digues el valor del límit quan x tendeix a 1 de les funcions següents:**

a) $f(x) + g(x)$ **b)** $f(x) \cdot g(x)$ **c)** $\dfrac{f(x)}{g(x)}$

d) $f(x)^{g(x)}$ **e)** $\sqrt{g(x)}$ **f)** $4f(x) - 5g(x)$

a) $\lim\limits_{x \to 1} \big(f(x) + g(x)\big) = 3 + 2 = 5$

b) $\lim\limits_{x \to 1} \big(f(x) \cdot g(x)\big) = 3 \cdot 2 = 6$

c) $\lim\limits_{x \to 1} \dfrac{f(x)}{g(x)} = \dfrac{3}{2}$

d) $\lim\limits_{x \to 1} f(x)^{g(x)} = 3^2 = 9$

e) $\lim\limits_{x \to 1} \sqrt{g(x)} = \sqrt{2}$

f) $\lim\limits_{x \to 1} \left(4f(x) - 5g(x)\right) = 12 - 10 = 2$

14. **Si $\lim\limits_{x \to a} f(x) = l$ i $\lim\limits_{x \to a} g(x) = m$, aleshores $\lim\limits_{x \to a} [f(x) + g(x)] = l + m$.**

Enuncia les restants propietats dels límits de les operacions amb funcions emprant-hi la notació adequada.

Si $\lim\limits_{x \to a} f(x) = l$ i $\lim\limits_{x \to a} g(x) = m$, aleshores:

1) $\lim\limits_{x \to a} [f(x) + g(x)] = l + m$

2) $\lim\limits_{x \to a} [f(x) - g(x)] = l - m$

3) $\lim\limits_{x \to a} [f(x) \cdot g(x)] = l \cdot m$

4) $\lim\limits_{x \to a} \dfrac{f(x)}{g(x)} = \dfrac{l}{m}$ (Si $m \neq 0$).

5) Si $f(x) > 0$, $\lim\limits_{x \to a} \left[f(x)^{g(x)}\right] = l^m$

6) Si n és senar, o si n és parell i $f(x) \geq 0$ $\rightarrow$ $\lim\limits_{x \to a} \sqrt[n]{f(x)} = \sqrt[n]{l}$

7) Si $\alpha > 0$ i $f(x) > 0$, $\lim\limits_{x \to a} [\log_\alpha f(x)] = \log_\alpha l$

15. **Si $\lim\limits_{x \to 2} p(x) = +\infty$, $\lim\limits_{x \to 2} q(x) = +\infty$, $\lim\limits_{x \to 2} r(x) = 3$ i $\lim\limits_{x \to 2} s(x) = 0$, digues, en els casos que sigui possible, el valor del $\lim\limits_{x \to 2}$ de les funcions següents:**

(Recorda que les expressions $(+\infty)/(+\infty)$, $(+\infty) - (+\infty)$, $(0) \cdot (+\infty)$, $(1)^{(+\infty)}$, $(0)/(0)$ són indeterminacions.)

a) $2p(x) + q(x)$ **b)** $p(x) - 3q(x)$ **c)** $\dfrac{r(x)}{p(x)}$ **d)** $\dfrac{p(x)}{p(x)}$

e) $\dfrac{s(x)}{q(x)}$ **f)** $\dfrac{p(x)}{q(x)}$ **g)** $s(x) \cdot p(x)$ **h)** $s(x)^{r(x)}$

i) $p(x)^{r(x)}$ **j)** $r(x)^{s(x)}$ **k)** $\dfrac{3-r(x)}{s(x)}$ **l)** $\left[\dfrac{r(x)}{3}\right]^{s(x)}$

m) $r(x)^{p(x)}$ **n)** $r(x)^{-q(x)}$ **o)** $\left(\dfrac{r(x)}{3}\right)^{p(x)}$ **p)** $\left(\dfrac{r(x)}{3}\right)^{-p(x)}$

a) $\lim\limits_{x \to 2} [2p(x) + q(x)] = +\infty + (+\infty) = +\infty$

b) $\lim\limits_{x \to 2} [p(x) - 3q(x)] = +\infty - (+\infty)$. Indeterminat.

c) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{r(x)}{p(x)} = \dfrac{3}{+\infty} = 0$

d) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{p(x)}{p(x)} = \lim\limits_{x \to 2} 1 = 1$

e) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{s(x)}{q(x)} = \dfrac{0}{+\infty} = 0$

f) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{p(x)}{q(x)} = \dfrac{+\infty}{+\infty}$. Indeterminat.

g) $\lim\limits_{x \to 2} [s(x) \cdot p(x)] = 0 \cdot (+\infty)$. Indeterminat.

h) $\lim\limits_{x \to 2} s(x)^{r(x)} = 0^3 = 0$

i) $\lim\limits_{x \to 2} p(x)^{r(x)} = +\infty^3 = +\infty$

j) $\lim\limits_{x \to 2} r(x)^{s(x)} = 3^0 = 1$

k) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{3 - r(x)}{s(x)} = \dfrac{3-3}{(0)} = \dfrac{0}{0}$. Indeterminat.

l) $\lim\limits_{x \to 2} \left(\dfrac{r(x)}{3}\right)^{s(x)} = 1^0 = 1$

m) $\lim\limits_{x \to 2} r(x)^{p(x)} = 3^{+\infty} = +\infty$

n) $\lim\limits_{x \to 2} r(x)^{-q(x)} = 3^{-\infty} = 0$

o) $\lim\limits_{x \to 2} \left(\dfrac{r(x)}{3}\right)^{p(x)} = 1^{+\infty}$. Indeterminat.

p) $\lim\limits_{x \to 2} \left(\dfrac{r(x)}{3}\right)^{-p(x)} = 1^{-\infty}$. Indeterminat.

Pàgina 144

16. Calcula els límits següents:

a) $\lim\limits_{x \to -1} \dfrac{x^3 - 2x^2 + 2x + 5}{x^2 - 6x - 7}$ **b)** $\lim\limits_{x \to 4} \dfrac{x^3 - 5x + 1}{x^3 + 2x^2 - 3x}$

a) $\lim\limits_{x \to -1} \dfrac{x^3 - 2x^2 + 2x + 5}{x^2 - 6x - 7} = \lim\limits_{x \to -1} \dfrac{(x+1)(x^2 - 3x + 5)}{(x+1)(x-7)} =$

$= \lim\limits_{x \to -1} \dfrac{x^2 - 3x + 5}{x - 7} = \dfrac{9}{-8} = \dfrac{-9}{8}$

b) $\lim\limits_{x \to 4} \dfrac{x^3 - 5x + 1}{x^3 + 2x^2 - 3x} = \dfrac{45}{84} = \dfrac{15}{28}$

17. Calcula: $\lim\limits_{x \to 0} \left(\dfrac{x^2 - 5x + 2}{x^2 + 2x} - \dfrac{x^3 + 2x + 1}{x^3 + x} \right)$

$\lim\limits_{x \to 0} \left(\dfrac{x^2 - 5x + 2}{x^2 + 2x} - \dfrac{x^3 + 2x + 1}{x^3 + x} \right) = \lim\limits_{x \to 0} \left(\dfrac{x^2 - 5x + 2}{x(x+2)} - \dfrac{x^3 + 2x + 1}{x(x^2 + 1)} \right) =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{(x^2 + 1)(x^2 - 5x + 2) - (x + 2)(x^3 + 2x + 1)}{x(x+2)(x^2+1)} =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{x^4 - 5x^3 + 2x^2 + x^2 - 5x + 2 - x^4 - 2x^2 - x - 2x^3 - 4x - 2}{x(x+2)(x^2+1)} =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{-7x^3 + x^2 - 10x}{x(x+2)(x^2+1)} = \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{x(-7x^2 + x - 10)}{x(x+2)(x^2+1)} =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{-7x^2 + x - 10}{(x+2)(x^2+1)} = \dfrac{-10}{2 \cdot 1} = -5$

Pàgina 151

EXERCICIS I PROBLEMES PROPOSATS

PER PRACTICAR

Límits quan $x \to \pm\infty$

18. Sabem que $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = +\infty$, $\lim\limits_{x \to +\infty} g(x) = -\infty$ i $\lim\limits_{x \to +\infty} h(x) = 3$. En quins dels casos següents hi ha indeterminació per a $x \to +\infty$?

En els casos en què no n'hi hagi, digues quin n'és el límit:

a) $f(x) + g(x)$ **b)** $g(x) + h(x)$

c) $\dfrac{f(x)}{h(x)}$ **d)** $\dfrac{f(x)}{g(x)}$

e) $[h(x)]^{g(x)}$ **f)** $[3 - h(x)] \cdot f(x)$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(f(x) + g(x)\big) = \lim\limits_{x \to +\infty} \big(f(x)\big) + \lim\limits_{x \to +\infty} \big(g(x)\big) = +\infty + (-\infty) =$

$= +\infty - (+\infty) \;\;\rightarrow\;\;$ Indeterminació.

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \big(g(x) + h(x)\big) = \lim\limits_{x \to +\infty} g(x) + \lim\limits_{x \to +\infty} h(x) = -\infty + 3 = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{f(x)}{h(x)} = \dfrac{+\infty}{3} = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{f(x)}{g(x)} = \dfrac{+\infty}{-\infty} \;\;\rightarrow\;\;$ Indeterminació.

e) $\lim\limits_{x \to +\infty} [h(x)]^{g(x)} = 3^{-\infty} = \dfrac{1}{3^{+\infty}} = 0$

f) $\lim\limits_{x \to +\infty} [3 - h(x)] \cdot f(x) = 0 \cdot (+\infty) \;\;\rightarrow\;\;$ Indeterminació.

19. Calcula els límits quan $x \to -\infty$ de les funcions següents:

a) $f(x) = \dfrac{2x + 5}{2 - x}$ **b)** $g(x) = \dfrac{10x - 5}{x^2 + 1}$

c) $h(x) = \dfrac{3x^2 - 4}{2x + 3}$ **d)** $i(x) = \dfrac{x^3 + 2x}{7 + 5x^3}$

a) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{2x + 5}{2 - x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-2x + 5}{2 + x} = -2$

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{10x - 5}{x^2 + 1} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-10x - 5}{x^2 + 1} = 0$

c) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{3x^2 - 4}{2x + 3} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x^2 - 4}{-2x + 3} = -\infty$

d) $\lim\limits_{x \to -\infty} \dfrac{x^3 + 2x}{7 + 5x^3} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-x^3 - 2x}{7 - 5x^3} = \dfrac{1}{5}$

20. Calcula els límits següents comparant els exponents del numerador i del denominador:

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{3x^2 + 6x}}{2x + 1}$ **b)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt{\dfrac{5x^2 - 7}{x + 1}}$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{1 + \sqrt{x}}{2x - 3}$ **d)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x}{\sqrt{x^3 + 2}}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{3x^2 + 6x}}{2x + 1} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{3}\,x}{2x} = \dfrac{\sqrt{3}}{2}$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \sqrt{\dfrac{5x^2 - 7}{x + 1}} = +\infty$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{1 + \sqrt{x}}{2x - 3} = 0$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3x}{\sqrt{x^3 + 2}} = 0$

21. **Calcula aquests límits i observa quin és l'infinit d'ordre superior:**

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} (e^x - x^3)$ **b)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{x^2 + 1}{e^x}$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} (\sqrt{x^2 + x} - \sqrt{x + 7})$ **d)** $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\ln(x^2 + 1)}{x}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} (e^x - x^3) = +\infty$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{x^2 + 1}{e^x} = 0$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\sqrt{x^2 + x} - \sqrt{x + 7}\right) = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\ln(x^2 + 1)}{x} = 0$

22. **Calcula els límits següents i representa'n gràficament els resultats obtinguts:**

a) $\lim\limits_{x \to -\infty} (0{,}5^x + 1)$ **b)** $\lim\limits_{x \to -\infty} 2^{x+1}$

a) $\lim\limits_{x \to -\infty} (0{,}5^x + 1) = \lim\limits_{x \to +\infty} (0{,}5^{-x} + 1) = +\infty$

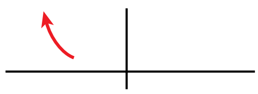

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} 2^{x+1} = \lim\limits_{x \to +\infty} 2^{-x+1} = 0$

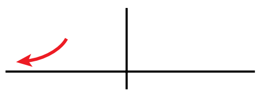

23. **Calcula el límit de les funcions següents quan $x \to +\infty$:**

a) $f(x) = \dfrac{5x^2 - 2x + 1}{(2x - 1)^2}$ **b)** $g(x) = \dfrac{x + 1}{\log x}$

c) $\boldsymbol{h(x) = \dfrac{3 + 2\sqrt{x}}{\sqrt{2x + 1}}}$ **d)** $\boldsymbol{i(x) = \dfrac{3^x}{2^x + 1}}$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{5x^2 - 2x + 1}{(2x - 1)^2} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{5x^2 - 2x + 1}{4x^2 - 4x + 1} = \dfrac{5}{4}$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{x + 1}{\log x} = +\infty$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3 + 2\sqrt{x}}{\sqrt{2x + 1}} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2\sqrt{x}}{\sqrt{2x}} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2\sqrt{x}}{\sqrt{2}\,\sqrt{x}} = \dfrac{2}{\sqrt{2}} = \dfrac{2\sqrt{2}}{2} = \sqrt{2}$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{3^x}{2^x + 1} = +\infty$

Límits en un punt

24. Calcula els límits següents:

a) $\boldsymbol{\lim\limits_{x \to -2} \dfrac{3x + 6}{x^2 + 4x + 4}}$ **b)** $\boldsymbol{\lim\limits_{x \to -3} \dfrac{x^2 + 4x + 3}{x + 3}}$

c) $\boldsymbol{\lim\limits_{x \to 1} \dfrac{x^4 - 1}{x^2 - 1}}$ **d)** $\boldsymbol{\lim\limits_{x \to 0} \dfrac{5x^2 + 15x}{x^3 - 3x^2}}$

a) $\lim\limits_{x \to -2} \dfrac{3x + 6}{x^2 + 4x + 4} = \dfrac{0}{0}$ indet.

$\lim\limits_{x \to -2} \dfrac{3(x + 2)}{(x + 2)^2} = \lim\limits_{x \to -2} \dfrac{3}{x + 2} = \dfrac{3}{0}$

$\lim\limits_{x \to -2^-} \dfrac{3}{x + 2} = \dfrac{3}{0^-} = -\infty$

$\lim\limits_{x \to -2^+} \dfrac{3}{x + 2} = \dfrac{3}{0^+} = +\infty$

b) $\lim\limits_{x \to -3} \dfrac{x^2 + 4x + 3}{x + 3} = \dfrac{0}{0}$ indet.

$\lim\limits_{x \to -3} \dfrac{(x + 1)\,(x + 3)}{x + 3} = \lim\limits_{x \to -3} (x + 1) = -2$

c) $\lim\limits_{x \to 1} \dfrac{x^4 - 1}{x^2 - 1} = \dfrac{0}{0}$ indet.

$\lim\limits_{x \to 1} \dfrac{(x^2 + 1)\,(x^2 - 1)}{(x^2 - 1)} = \lim\limits_{x \to 1} (x^2 + 1) = 2$

d) $\lim\limits_{x \to 0} \dfrac{5x^2 + 15x}{x^3 - 3x^2} = \dfrac{0}{0}$ indet.

$\lim\limits_{x \to 0} \dfrac{x(5x^2 + 15)}{x(x^2 - 3x)} = \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{5x^2 + 15}{x^2 - 3x} = \dfrac{15}{0}$

$\lim\limits_{x \to 0^-} \dfrac{5x^2 + 15}{x^2 - 3x} = \dfrac{15}{0^+} = +\infty$

$\lim\limits_{x \to 0^+} \dfrac{5x^2 + 15}{x^2 - 3x} = \dfrac{15}{0^-} = -\infty$

25. **Si:** $\lim\limits_{x \to 2} p(x) = +\infty \qquad \lim\limits_{x \to 2} q(x) = -\infty$

$\lim\limits_{x \to 2} r(x) = 3 \qquad \lim\limits_{x \to 2} s(x) = 0,$

digues, en els casos que sigui possible, el valor dels límits següents:

a) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{s(x)}{p(x)}$ **b)** $\lim\limits_{x \to 2} [s(x) \cdot q(x)]$

c) $\lim\limits_{x \to 2} [r(x)]^{q(x)}$ **d)** $\lim\limits_{x \to 2} [p(x) - 2q(x)]$

a) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{s(x)}{p(x)} = \dfrac{0}{+\infty} = 0$

b) $\lim\limits_{x \to 2} [s(x) \cdot q(x)] = 0 \cdot (-\infty)$ $\rightarrow$ Indeterminat.

c) $\lim\limits_{x \to 2} [r(x)]^{q(x)} = 3^{-\infty} = 0$

d) $\lim\limits_{x \to 2} [p(x) - 2q(x)] = +\infty - 2(-\infty) = +\infty + (+\infty) = +\infty$

26. **Calcula:**

a) $\lim\limits_{x \to 0} \left(\dfrac{x^2 + 3}{x^3} - \dfrac{1}{x}\right)$ **b)** $\lim\limits_{x \to 1} \left[\dfrac{2}{(x-1)^2} - \dfrac{1}{x(x-1)}\right]$

a) $\lim\limits_{x \to 0} \left(\dfrac{x^2 + 3}{x^3} - \dfrac{1}{x}\right) = \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{x^2 + 3 - x^2}{x^3} = \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{3}{x^3} = \dfrac{3}{(0)}.$

Trobem els límits laterals:

$\lim\limits_{x \to 0^-} \dfrac{3}{x^3} = -\infty; \quad \lim\limits_{x \to 0^+} \dfrac{3}{x^3} = +\infty.$

b) $\lim\limits_{x \to 1} \left[\dfrac{2}{(x-1)^2} - \dfrac{1}{x(x-1)}\right] = \lim\limits_{x \to 1} \dfrac{2x - (x-1)}{x(x-1)^2} = \lim\limits_{x \to 1} \dfrac{2x - x + 1}{x(x-1)^2} =$

$= \lim\limits_{x \to 1} \dfrac{x + 1}{x(x-1)^2} = \dfrac{2}{0}$

Trobem els límits laterals:

$\lim\limits_{x \to 1^-} \dfrac{x + 1}{x(x-1)^2} = +\infty; \quad \lim\limits_{x \to 1^+} \dfrac{x + 1}{x(x-1)^2} = +\infty.$

27. Calcula:

a) $\displaystyle \lim_{x \to 1} \frac{(x-1)^2}{x-5}$ **b)** $\displaystyle \lim_{x \to 1} \frac{x^2-7x+6}{x-1}$

c) $\displaystyle \lim_{x \to 1} \frac{x^2+x-2}{2x^2-2x}$ **d)** $\displaystyle \lim_{x \to 0} \frac{x^3-3x^2}{x^2-x}$

a) $\displaystyle \lim_{x \to 1} \frac{(x-1)^2}{x-5} = \frac{0}{-4} = 0$

b) $\displaystyle \lim_{x \to 1} \frac{x^2-7x+6}{x-1} = \lim_{x \to 1} \frac{(x-6)(x-1)}{x-1} = \lim_{x \to 1} (x-6) = -5$

c) $\displaystyle \lim_{x \to 1} \frac{x^2+x-2}{2x^2-2x} = \lim_{x \to 1} \frac{(x+2)(x-1)}{2x(x-1)} = \lim_{x \to 1} \frac{x+2}{2x} = \frac{3}{2}$

d) $\displaystyle \lim_{x \to 0} \frac{x^3-3x^2}{x^2-x} = \lim_{x \to 0} \frac{x^2(x-3)}{x(x-1)} = \lim_{x \to 0} \frac{x(x-3)}{x-1} = \frac{0}{-1} = 0$

Pàgina 152

Continuïtat

28. Esbrina si les funcions següents són contínues en $x = 2$:

a) $f(x) = \begin{cases} 3x-2 & \text{si } x < 2 \\ 6-x & \text{si } x \ge 2 \end{cases}$ **b)** $f(x) = \begin{cases} x^2-1 & \text{si } x \le 2 \\ 2x+1 & \text{si } x > 2 \end{cases}$

a) $\left.\begin{array}{l} \displaystyle \lim_{x \to 2^-} f(x) = \lim_{x \to 2^-} (3x-2) = 4 \\ \displaystyle \lim_{x \to 2^+} f(x) = \lim_{x \to 2^+} (6-x) = 4 \\ f(2) = 6-2 = 4 \end{array}\right\}$ $f(x)$ és contínua a $x = 2$, ja que $\displaystyle \lim_{x \to 2} f(x) = f(2)$.

b) $\left.\begin{array}{l} \displaystyle \lim_{x \to 2^-} f(x) = \lim_{x \to 2^-} (x^2-1) = 3 \\ \displaystyle \lim_{x \to 2^+} f(x) = \lim_{x \to 2^+} (2x+1 = 5 \end{array}\right\}$ $f(x)$ no és contínua a $x = 2$, ja que no existeix $\displaystyle \lim_{x \to 2} f(x)$.

29. Estudia la continuïtat de les dues funcions següents:

a) $f(x) = \begin{cases} 2^x & \text{si } x < 2 \\ 4 & \text{si } x \ge 2 \end{cases}$ **b)** $f(x) = \begin{cases} 1/x & \text{si } x < 1 \\ 2x-1 & \text{si } x \ge 1 \end{cases}$

a) $f(x) = \begin{cases} 2^x & \text{si } x < 2 \\ 4 & \text{si } x \geq 2 \end{cases}$

- Si $x \neq 2 \Rightarrow$ És contínua, ja que està formada per funcions contínues.
- En $x \neq 2$:

$$\left.\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 2^-} 2^x = 4 \\ \lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 2^+} 4 = 4 \\ f(2) = 4 \end{array}\right\} \lim\limits_{x \to 2} f(x) = f(2) \Leftrightarrow f(x) \text{ és contínua en } x = 2.$$

Per tant, $f(x)$ és contínua en tot $\mathbb{R}$.

b) El domini de la funció és $D = \mathbb{R} - \{0\}$.

- Si $x \neq 0$ i $x \neq 1 \rightarrow$ La funció és contínua.
- En $x = 0$: És discontínua, ja que $f(x)$ no està definida per a $x = 0$. A més, $\lim\limits_{x \to 0^-} f(x) = -\infty$ i $\lim\limits_{x \to 0^+} f(x) = +\infty$. Hi ha una asímptota vertical en $x = 0$.
- En $x = 1$:

$$\left.\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 1^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 1^-} \dfrac{1}{x} = 1 \\ \lim\limits_{x \to 1^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 1^+} (2x - 1) = 1 \\ f(1) = 2 \cdot 1 - 1 = 2 - 1 = 1 \end{array}\right\} \begin{array}{l} f(x) \text{ és contínua en } x = 1, \\ \text{ja que } \lim\limits_{x \to 1} f(x) = f(1). \end{array}$$

30. Estudia la continuïtat i representa gràficament la funció $f(x)$:

$$\boldsymbol{f(x) = \begin{cases} -x^2 + 5x & \text{si } 0 \leq x \leq 5 \\ x - 5 & \text{si } 5 \leq x \leq 10 \end{cases}}$$

Els trossos són polinomis, per tant són contínues.

$$\left.\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 5^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 5^-} (-x^2 + 5x) = 0 \\ \lim\limits_{x \to 5^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 5^+} (x - 5) = 0 \end{array}\right\} \text{funció contínua}$$

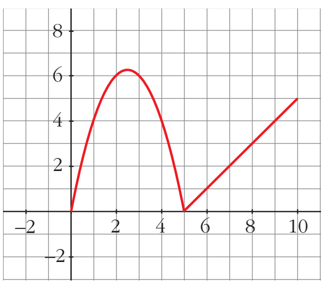

31. **Estudia la continuïtat de les funcions següents, representa-les gràficament i digues quins en són els límits quan $x \to +\infty$ i $x \to -\infty$.**

a) $f(x) = \begin{cases} 1 & \text{si } x < 0 \\ x + 1 & \text{si } 0 < x < 1 \\ x^2 - 2x & \text{si } 1 \le x \end{cases}$ **b)** $f(x) = \begin{cases} 3x - x^2 & \text{si } x \le 3 \\ x - 3 & \text{si } 3 < x < 6 \\ 0 & \text{si } x \ge 6 \end{cases}$

a) $f(x) = \begin{cases} 1 & \text{si } x < 0 \\ x + 1 & \text{si } 0 < x < 1 \\ x^2 - 2x & \text{si } x \le x \end{cases}$

- **Continuïtat:**

– Si $x \ne 0$ i $x \ne 1$ $\to$ És contínua, ja que està formada per funcions contínues.

– En $x = 0$ $\to \left\{ \begin{array}{l} \left. \begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 0^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 0^-} 1 = 1 \\ \lim\limits_{x \to 0^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 0^+} (x + 1) = 1 \end{array} \right\} \lim\limits_{x \to 0} f(x) = 1 \\ \textit{No } \text{existeix } f(0). \end{array} \right.$

Hi ha una discontinuïtat evitable en $x = 0$.

– En $x = 1$ $\to \begin{cases} \lim\limits_{x \to 1^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 1^-} (x + 1) = 2 \\ \lim\limits_{x \to 1^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 1^+} (x^2 - 2x) = -1 \\ f(0) = -1 \end{cases}$

Discontinuïtat de salt finit en $x = 1$.

- $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = \lim\limits_{x \to +\infty} (x^2 - 2x) = +\infty$

  $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = \lim\limits_{x \to -\infty} 1 = 1$

- **Gràfica:**

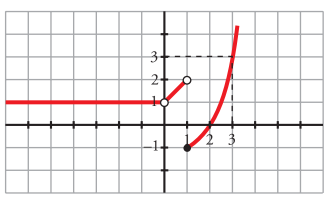

b) $f(x) = \begin{cases} 3x - x^2 & \text{si } x \le 3 \\ x - 3 & \text{si } 3 < x < 6 \\ 0 & \text{si } x \ge 6 \end{cases}$

- **Continuïtat:**

– Si $x \neq 3$ i $x \neq 6$ $\rightarrow$ És contínua, ja que està formada per funcions contínues.

– En $x = 3$ $\rightarrow \left\{\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 3^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 3^-} (3x - x^2) = 0 \\ \lim\limits_{x \to 3^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 3^+} (x - 3) = 0 \\ f(3) = 0 \end{array}\right\} \lim\limits_{x \to 3} f(x) = f(3)$

– $f(x)$ és contínua en $x = 3$.

– En $x = 6$ $\rightarrow \left\{\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 6^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 6^-} (x - 3) = 3 \\ \lim\limits_{x \to 6^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 6^+} 0 = 0 \\ f(6) = 0 \end{array}\right.$

Discontinuïtat de salt finit en $x = 6$.

- $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = \lim\limits_{x \to +\infty} 0 = 0$

  $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = \lim\limits_{x \to -\infty} (3x - x^2) = -\infty$

- **Gràfica:**

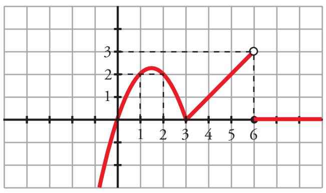

32. **Calcula el valor que ha de tenir k perquè les funcions següents siguin contínues:**

a) $f(x) = \begin{cases} x + 1 & \text{si } x \leq 2 \\ k - x & \text{si } x > 2 \end{cases}$

b) $f(x) = \begin{cases} x + k & \text{si } x \leq 0 \\ x^2 - 1 & \text{si } x > 0 \end{cases}$

c) $f(x) = \begin{cases} 2x + k & \text{si } x < -1 \\ -kx - 2 & \text{si } x \geq -1 \end{cases}$

Com que són funcions polinòmiques, només cal vigilar en el punt on s'uneixen els trossos.

a) $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 2^-} f(x)$

$2 + 1 = k - 2$

$k = 5$

b) $\lim\limits_{x \to 0^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 0^+} f(x)$

$0 + k = 0^2 - 1$

$k = -1$

c) $\lim\limits_{x \to -1^-} f(x) = \lim\limits_{x \to -1^+} f(x)$

$2(-1) + k = -k(-1) - 2$

$k - 2 = k - 2$

Sempre serà contínua sigui quin sigui el valor de k.

PER RESOLDRE

33. a) Calcula el límit de la funció $f(x)$ quan $x \to 0$, $x \to 2$, $x \to 3$, $x \to +\infty$, $x \to -\infty$:

$$f(x) = \frac{x-3}{x^2 - 5x + 6}$$

b) Representa'n gràficament els resultats obtinguts.

a) $f(x) = \dfrac{x-3}{x^2 - 5x + 6} = \dfrac{x-3}{(x-3)(x-2)}$

$$\lim_{x \to 0} f(x) = \frac{-3}{6} = \frac{-1}{2}$$

$$\lim_{x \to 2} f(x) = \lim_{x \to 2} \frac{1}{x-2} = \frac{1}{(0)}.$$

Trobem els límits laterals: $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = -\infty$; $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = +\infty$

$$\lim_{x \to 3} f(x) = \lim_{x \to 3} \frac{1}{x-2} = 1$$

$$\lim_{x \to +\infty} f(x) = 0; \quad \lim_{x \to -\infty} f(x) = 0$$

b)

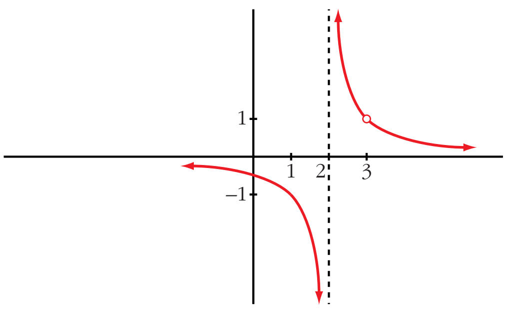

34. **a) Calcula el límit de la funció $y = \dfrac{x^2 - 9}{x^2 - 3x}$ en aquells punts en què no està definida.**

b) Troba'n el límit quan $x \to +\infty$ i quan $x \to -\infty$.

c) Representa la funció amb la informació que hi has obtingut.

d) Quins són els punts de discontinuïtat de la funció?

a) El domini de la funció és: $D = \mathbb{R} - \{0, 3\}$, ja que el denominador s'anul·la a:

$$x^2 - 3x = 0 \;\to\; x(x-3) = 0 \begin{cases} x = 0 \\ x = 3 \end{cases}$$

$$y = \frac{x^2 - 9}{x^2 - 3x} = \frac{(x+3)(x-3)}{x(x-3)}$$

$$\lim_{x \to 0} \frac{x+3}{x} = \frac{3}{(0)}.$$

Trobem els límits laterals: $\displaystyle\lim_{x \to 0^-} \frac{x+3}{x} = -\infty$; $\displaystyle\lim_{x \to 0^+} \frac{x+3}{x} = +\infty$

$$\lim_{x \to 3} \frac{x+3}{x} = \frac{6}{3} = 2$$

b) $\displaystyle\lim_{x \to +\infty} \frac{x+3}{x} = 1$; $\displaystyle\lim_{x \to -\infty} \frac{x+3}{x} = 1$

c)

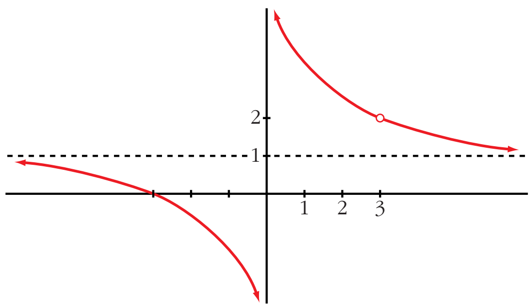

d) La funció és discontínua a $x = 0$ (té una asímptota vertical) i a $x = 3$ (no està definida; té una discontinuïtat evitable).

35. **Calcula el valor de k perquè cada una de les funcions següents sigui contínua:**

a) $f(x) = \begin{cases} \dfrac{x^4 - 1}{x - 1} & \text{si } x \neq 1 \\ k & \text{si } x = 1 \end{cases}$ **b)** $f(x) = \begin{cases} \dfrac{x^2 - 1}{x - 1} & \text{si } x < 1 \\ k & \text{si } x \geq 1 \end{cases}$

a) • Si $x \neq 1$, la funció és contínua.

• Si $x = 1$:

$$\lim_{x \to 1} f(x) = \lim_{x \to 1} \frac{x^4 - 1}{x - 1} = \lim_{x \to 1} \frac{(x^3 + x^2 + x + 1)(x - 1)}{(x - 1)} =$$

$$= \lim_{x \to 1} (x^3 + x^2 + x + 1) = 4$$

$f(1) = k$

Perquè sigui contínua, ha de ser $k = 4$.

b) Perquè $f(x)$ sigui contínua a $x = 1$, ha de ser $\lim_{x \to 1} f(x) = f(1)$.

Per a $x = 1$, $f(x)$ és contínua (ja que està formada per funcions contínues).

Trobem k perquè $\lim_{x \to 1} f(x) = f(1)$:

$$\left.\begin{aligned} &\lim_{x \to 1^-} f(x) = \lim_{x \to 1^-} \frac{x^2 - 1}{x - 1} = \lim_{x \to 1^-} \frac{(x + 1)(x - 1)}{(x - 1)} = \lim_{x \to 1^-} (x + 1) = 2 \\ &\lim_{x \to 1^+} f(x) = \lim_{x \to 1^+} k = k \\ &f(1) = k \end{aligned}\right\}$$

Ha de ser $k = 2$.

36. **Estudia la continuïtat de cada una de les funcions següents per als diferents valors del paràmetre a:**

a) $f(x) = \begin{cases} x^2 + ax & \text{si } x \le 2 \\ a - x^2 & \text{si } x > 2 \end{cases}$ **b)** $f(x) = \begin{cases} e^{ax} & \text{si } x \le 0 \\ x + 2a & \text{si } x > 0 \end{cases}$

a) • A $x \ne 2$, la funció és contínua.

• A $x = 2$:

$$\left.\begin{aligned} &\lim_{x \to 2^-} f(x) = \lim_{x \to 2^-} (x^2 + ax) = 4 + 2a \\ &\lim_{x \to 2^+} f(x) = \lim_{x \to 2^+} (a - x^2) = a - 4 \\ &f(2) = 4 + 2a \end{aligned}\right\} \begin{array}{l} \text{Perquè sigui contínua, ha de ser:} \\ 4 + 2a = a - 4 \;\;\rightarrow\;\; a = -8 \end{array}$$

Per tant, la funció és contínua si $a = -8$, i és discontínua (a $x = 2$) si $a \ne -8$.

b) • A $x \ne 0$, la funció és contínua.

• A $x = 0$:

$$\left.\begin{aligned} &\lim_{x \to 0^-} f(x) = \lim_{x \to 0^-} e^{ax} = 1 \\ &\lim_{x \to 0^+} f(x) = \lim_{x \to 0^+} (x + 2a) = 2a \\ &f(0) = 1 \end{aligned}\right\} \begin{array}{l} \text{Perquè sigui contínua, ha de ser:} \\ 1 = 2a \;\;\rightarrow\;\; a = \dfrac{1}{2} \end{array}$$

Per tant, la funció és contínua si $a = \frac{1}{2}$, i és discontínua (a $x = 0$) si $a \ne \frac{1}{2}$.

37. **Sigui la funció $f(x) = \dfrac{x^4 - 3x^3 + 2x^2}{x^2 - x}$.**

a) Calcula: $\lim\limits_{x \to 0} f(x)$; $\lim\limits_{x \to 1} f(x)$; $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)$; $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x)$

b) Quina és la funció que coincideix amb $f(x)$ excepte en $x = 0$ i en $x = 1$?

c) En quins punts no és contínua $f(x)$?

$$f(x) = \frac{x^4 - 3x^3 + 2x^2}{x^2 - x} = \frac{x^2(x - 2)(x - 1)}{x(x - 1)}$$

a) $\lim\limits_{x \to 0} f(x) = \lim\limits_{x \to 0} [x(x - 2)] = 0$

$\lim\limits_{x \to 1} f(x) = \lim\limits_{x \to 0} [x(x - 2)] = -1$

$\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = +\infty$

$\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = +\infty$

b) $g(x) = x(x - 2) = x^2 - 2x$

c) En $x = 0$ i en $x = 1$. La funció no està definida en aquests valors (hi ha discontinuïtats evitables).

Pàgina 153

38. **Calcula el límit de les funcions següents quan $x \to +\infty$:**

a) $f(x) = \left(\dfrac{x^2 - 5x}{x + 1} - \dfrac{3x}{2}\right)$ **b) $g(x) = \left(\dfrac{2x + 1}{x - 3}\right)^{1 - x}$**

c) $h(x) = \left(1{,}2^x - \dfrac{3x^2}{x + 1}\right)$ **d) $i(x) = \left(\dfrac{3x + 4}{2x + 5}\right)^{x - 1}$**

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{x^2 - 5x}{x + 1} - \dfrac{3x}{2}\right) = \lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{2x^2 - 10x - 3x(x + 1)}{2(x + 1)}\right) =$

$= \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2x^2 - 10x - 3x^2 - 3x}{2x + 2} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{-x^2 - 13x}{2x + 2} = -\infty$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{2x + 1}{x - 3}\right)^{1 - x} = 2^{-\infty} = \dfrac{1}{2^{+\infty}} = 0$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(1{,}2^x - \dfrac{3x^2}{x + 1}\right) = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to +\infty} \left(\dfrac{3x + 4}{2x + 5}\right)^{x - 1} = \left(\dfrac{3}{2}\right)^{+\infty} = +\infty$

39. Donada la funció:

$$\boldsymbol{f(x) = \begin{cases} \dfrac{1}{x^2} + b & \text{si } x \le -1 \\ 3x^2 + 4 & \text{si } -1 < x < 1 \\ -x^3 + 8 & \text{si } x \ge 1 \end{cases}}$$

calcula el valor de b perquè $f(x)$ sigui contínua en $x = -1$. És contínua en $x = 1$?

$$f(x) = \begin{cases} \dfrac{1}{x^2} + b & \text{si } x \le -1 \\ 3x^2 + 4 & \text{si } -1 < x < 1 \\ -x^3 + 8 & \text{si } x \ge 1 \end{cases}$$

- Perquè $f(x)$ sigui contínua en $x = -1$, s'ha de tenir que:

$$\lim_{x \to -1} f(x) = f(-1)$$

$$\left.\begin{array}{l} \displaystyle\lim_{x \to -1^-} f(x) = \lim_{x \to -1^-} \left(\frac{1}{x^2} + b\right) = 1 + b \\ \displaystyle\lim_{x \to -1^+} f(x) = \lim_{x \to -1^+} (3x^2 + 4) = 7 \\ f(-1) = 1 + b \end{array}\right\} \text{Ha de ser } 1 + b = 7\text{; és a dir, } b = 6.$$

- Vegem que la funció també és contínua en $x = 1$:

$$\left.\begin{array}{l} \displaystyle\lim_{x \to 1^-} f(x) = \lim_{x \to 1^-} (3x^2 + 4) = 7 \\ \displaystyle\lim_{x \to 1^+} f(x) = \lim_{x \to 1^+} (-x^3 + 8) = 7 \\ f(1) = 7 \end{array}\right\} \begin{array}{l} \displaystyle\lim_{x \to 1} f(x) = f(1). \\ f(x) \text{ és contínua en } x = 1 \end{array}$$

40. Estudia la continuïtat, representa i troba els límits per a $x \to +\infty$ i $x \to -\infty$ de la funció:

$$\boldsymbol{f(x) = \begin{cases} 2^x & \text{si } x < 1 \\ 2 & \text{si } 1 \le x \le 2 \\ -x^2 + 4x & \text{si } x > 2 \end{cases}}$$

$$f(x) = \begin{cases} 2^x & \text{si } x < 1 \\ 2 & \text{si } 1 \le x \le 2 \\ -x^2 + 4x & \text{si } x > 2 \end{cases}$$

- **Continuïtat:**

– Si $x \ne 1$ i $x \ne 2$ → És contínua, ja que està formada per funcions contínues.

– En $x = 1 \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 1^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 1^-} 2^x = 2 \\ \lim\limits_{x \to 1^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 1^+} 2 = 2 \\ f(1) = 2 \end{array} \right\}$ $\lim\limits_{x \to 1} f(x) = f(1).$

$f(x)$ és contínua en $x = 1$

– En $x = 2 \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 2^-} 2 = 2 \\ \lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = \lim\limits_{x \to 2^+} (-x^2 + 4x) = 4 \\ f(2) = 2 \end{array} \right.$

Discontinuïtat de salt finit en $x = 2$.

- $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = \lim\limits_{x \to +\infty} (-x^2 + 4x) = -\infty$

  $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = \lim\limits_{x \to -\infty} 2^x = 2^{-\infty} = 0$

- **Gràfica:**

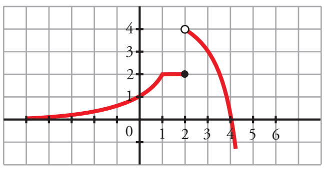

41. **Sigui** $f(x) = \begin{cases} x^2 + 2x + 1 & \text{si } x < -1 \\ 2x + 2 & \text{si } -1 \le x \le 2 \\ -x^2 + 8x & \text{si } x > 2 \end{cases}$

Estudia'n la continuïtat i representa-la gràficament.

Tots els trossos són funcions polinòmiques. Avaluem $x = -1$ i $x = 2$.

En $x = -1$

$\lim\limits_{x \to -1^-} f(x) \stackrel{?}{=} \lim\limits_{x \to -1^+} f(x)$

$(-1)^2 + 2(-1) + 1 \stackrel{?}{=} 2(-1) + 2$

$0 = 0$

Contínua en $x = -1$

En $x = 2$

$\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) \stackrel{?}{=} \lim\limits_{x \to 2^+} f(x)$

$2 \cdot 2 + 2 \stackrel{?}{=} -2^2 + 8 \cdot 2$

$6 \neq 12$

No contínua en $x = 2$

El tros 1 $x^2 + 2x + 1$ és una paràbola còncava amb el mínim a $x = \dfrac{-2}{2 \cdot 1} = -1$, vèrtex $(-1, 0)$, definida de $-\infty$ a -1.

El tros 2 $2x + 2$ és una recta de pendent 2 que passa pel $(0, 2)$, definida de 1 a 2.

El tros 3 $-x^2 + 8x$ és una paràbola convexa amb el mínim a $x = 0$ (0, 0), definida de 2 a $+\infty$. Talla els eixos en $(2\sqrt{2}, 0)$, $(-2\sqrt{2}, 0)$ i (0, 0).

- **Gràfica:**

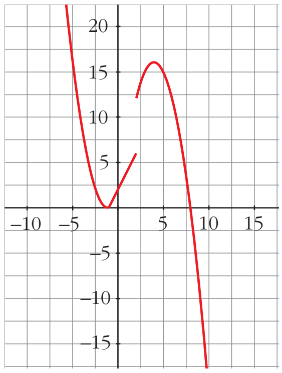

42. Estudia la continuïtat de les funcions següents i representa-les:

a) $f(x) = |2x-5| = \begin{cases} -2x+5 & \text{si } x < \frac{5}{2} \\ 2x-5 & \text{si } x \geq \frac{5}{2} \end{cases}$

b) $f(x) = |x^2-4| = \begin{cases} x^2-4 & \text{si } x \leq -2 \\ -x^2+4 & \text{si } -2 < x < 2 \\ x^2-4 & \text{si } x \geq -2 \end{cases}$

c) $f(x) = x\,|x| = \begin{cases} -x^2 & \text{si } x < 0 \\ x^2 & \text{si } x \geq 0 \end{cases}$

a) $\left.\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to \frac{5}{2}^-} f(x) = -2 \cdot \dfrac{5}{2} + 5 = 0 \\ \lim\limits_{x \to \frac{5}{2}^+} f(x) = 2 \cdot \dfrac{5}{2} - 5 = 0 \end{array}\right\}$ Contínua en $x = \dfrac{5}{2}$

També a la resta ja que són polinomis

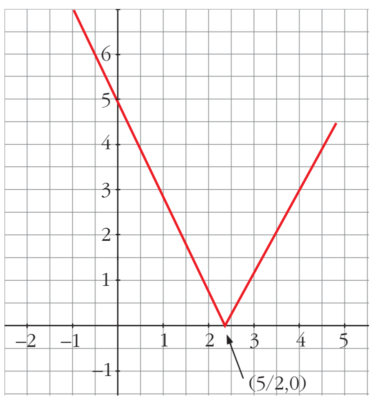

b) $$\left.\begin{array}{l}\lim\limits_{x \to -2^-} f(x) = 0 \\ \lim\limits_{x \to -2^+} f(x) = 0\end{array}\right\}\text{Contínua en } x = -2$$

$$\left.\begin{array}{l}\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = 0 \\ \lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = 0\end{array}\right\}\text{Contínua en } x = 2$$

En la resta de punt també ho és ja que és un polinomi.

És una paràbola de vèrtex (0, –4) que creua els eixos en (–2, 0) i (2, 0).

El valor absolut passa a positiu tots els valors negatius.

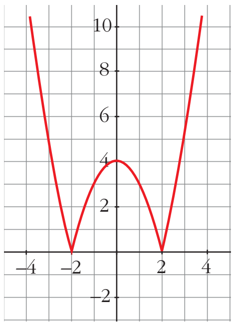

c) $$\left.\begin{array}{l}\lim\limits_{x \to 0^-} (-x^2) = 0 \\ \lim\limits_{x \to 0^+} (x^2) = 0\end{array}\right\}\begin{array}{l}\text{Contínua en } x = 0 \\ \text{La resta de punt també és contínua ja que és polinómica.}\end{array}$$

Són dues branques de paràbola connectada en $x = 0$.

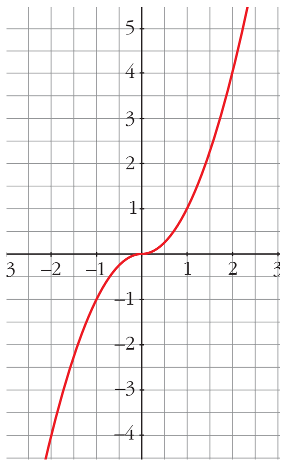

43. **Una empresa ha establert per als seus empleats un incentiu (en centenars d'euros) en relació amb el valor x (en centenars d'euros) d'allò que ha venut cadascun. Aquest incentiu segueix la funció:**

$$f(x) = \begin{cases} 0{,}01x & \text{si } 0 \le x \le 100 \\ \dfrac{30x}{2x + 2300} & \text{si } x > 100 \end{cases}$$

a) Estudia la continuïtat de $f(x)$. Indica si l'incentiu rebut per un empleat és sensiblement diferent si el valor de les vendes és lleugerament superior o inferior a 10 000 €.

b) Quina és la quantitat màxima que un empleat podria rebre com a incentiu si les seves vendes fossis molt grans? Justifica la teva resposta.

a) Domini = $[0, +\infty)$

– Si $x \neq 100 \rightarrow$ La funció és contínua, ja que està formada per funcions contínues als intervals definits.

$$\text{– En } x = 100 \rightarrow \begin{cases} \displaystyle\lim_{x \to 100^-} f(x) = \lim_{x \to 100^-} 0{,}01x = 1 \ \ (100 \text{ €}) \\ \displaystyle\lim_{x \to 100^+} f(x) = \lim_{x \to 100^+} \frac{30x}{2x + 2300} = 1{,}2 \ \ (120 \text{ €}) \\ f(100) = 1 \ \ (100 \text{ €}) \end{cases}$$

Hi ha una discontinuïtat de salt finit en $x = 100$.

Com que $\displaystyle\lim_{x \to 100^-} f(x) \neq \lim_{x \to 100^+} f(x)$, l'incentiu rebut per un empleat sí és sensiblement diferent si el valor de les seves vendes és lleugerament superior o inferior a 10 000 € ($x = 100$).

b) $\displaystyle\lim_{x \to +\infty} f(x) = \lim_{x \to +\infty} \frac{30x}{2x + 2300} = 15 \rightarrow 1500$ €

44. **Les conclusions d'un estudi estableixen que el nombre d'individus d'una determinada població d'una espècie protegida vindrà donat, durant els propers anys, per la funció:**

$f(t) = \dfrac{15\,000t + 10\,000}{2t + 2}$, essent t el nombre d'anys transcorreguts. Es demana:

a) Dimensió actual de la població.

b) Com evoluciona la dimensió de la població entre els anys 4 i 9?

c) Si aquesta funció fos vàlida indefinidament, s'estabilitzaria la dimensió de la població? Justifica la resposta.

a) $f(0) = 5000$ individus.

b) T.V.M. $[4, 9] = \dfrac{f(9) - f(4)}{9 - 4} = \dfrac{7250 - 7000}{5} = \dfrac{250}{5} = 50$

Augmenta en 250 individus, la qual cosa suposa un augment mitjà de 50 per any.

c) $\lim\limits_{t \to +\infty} f(t) = \lim\limits_{t \to +\infty} \dfrac{15\,000\,t + 10\,000}{2\,t + 2} = 7500$

S'estabilitzaria en 7500 individus.

45. La profunditat de la capa de sorra d'una platja estarà afectada per la construcció d'una escullera. En una zona de la platja, aquesta profunditat vindrà donada per la funció següent:

$$P(t) = \begin{cases} 2 + t^2 & \text{si } 0 \le t \le 1 \\ \dfrac{8t^2 - t - 1}{2t^2} & \text{si } t > 1 \end{cases}$$

P és la profunditat en metres i t el temps en anys des de l'inici de la construcció. Si la profunditat arribés a superar els 4 metres, s'hauria d'elevar l'altura del passeig marítim.

a) És $P(t)$ una funció contínua?

b) Caldrà elevar l'altura del passeig amb el pas del temps, a causa de la profunditat de la sorra?

c) Fes una gràfica aproximada de $P(t)$.

a) El tros 1 és polinòmic, per tant serà contínua.

El tros 2 no estarà definit en $2t^2 = 0 \;\rightarrow\; t = 0$. Com que $t = 0$ està en el domini de definició del tros 1, no hi ha cap problema. Per acabar, cal avaluar $t = 1$.

$$\lim_{t \to 1^-} P(t) \stackrel{?}{=} \lim_{t \to 1^+} P(t)$$

$$2 + 1^2 \stackrel{?}{=} \frac{8 \cdot 1^2 - 1 - 1}{2 \cdot 1^2}$$

$3 = 3$ Sí, la funció és contínua per a tot x.

b) En $t = 0 \;\rightarrow\; P(0) = 2 < 4$

En $t = 1 \;\rightarrow\; P(1) = 3 < 4$

El tros 1 és una paràbola còncava amb vèrtex a $t = 0$ a (0, 2), per tant en el tros 1 no hi haurà problema.

Del tros 2, n'avaluem el límit quan $t \rightarrow +\infty$

$$\lim_{t \to \infty} \frac{8t^2 - t - 1}{2t^2} = \frac{\infty}{\infty} \text{ indet.}$$

$\lim\limits_{x \to \infty} \dfrac{8t^2 - t - 1}{2t^2} = \lim\limits_{x \to \infty} \dfrac{8\cancel{t^2}}{2\cancel{t^2}} = 4$. La funció no arribarà mai a 4, i no caldrà elevar el passeig.

c)

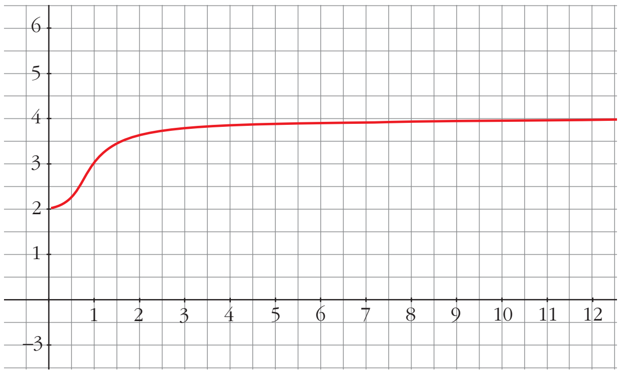

Pàgina 154

46. S'ha investigat el temps (*T*, en minuts) que es triga a realitzar una prova d'atletisme d'acord amb el temps d'entrenament dels esportistes (*x*, en dies), i s'ha obtingut que:

$$T(x) = \begin{cases} \dfrac{300}{x+30}, & 0 \le x \le 30 \\[2ex] \dfrac{1125}{(x-5)(x-15)} + 2, & x > 30 \end{cases}$$

a) Justifica que la funció *T* és contínua en tot el seu domini.

b) Per molt que s'entreni un esportista, serà capaç de fer la prova en menys d'1 minut? I en menys de 2?

$$T(x) = \begin{cases} \dfrac{300}{x+30}, & 0 \le x \le 30 \\[2ex] \dfrac{1125}{(x-5)(x-15)} + 2, & x > 30 \end{cases}$$

a) • La funció $y = \dfrac{300}{x+30}$ és contínua, excepte en $x = -30$; però, com que només la considerem en $0 \le x \le 30$, serà contínua en l'interval $(0, 30)$.

• La funció $y = \dfrac{1125}{(x-5)(x-15)} + 2$ és contínua, excepte en $x = 5$ i en $x = 15$; però com que l'estem considerant per a $x > 30$, és contínua en l'interval $(30, +\infty)$.

• Per tant, si $x \ne 30$ $(x \in [0, 30) \cup (30, +\infty))$, la funció $T(x)$ és contínua.

- Si $x = 30$, tenim que:

$$\left.\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 30^-} T(x) = \lim\limits_{x \to 30^-} \dfrac{300}{x+30} = 5 \\ \\ \lim\limits_{x \to 30^+} T(x) = \lim\limits_{x \to 30^+} \left(\dfrac{1125}{(x-5)(x-15)} + 2\right) = 5 \\ \\ T(30) = 5 \end{array}\right\} T(x) \text{ és contínua en } x = 30.$$

- Per tant, $T(x)$ és contínua en el seu domini.

b) $T(0) = 10$ minuts; i, com major és el temps d'entrenament, menys triguen a realitzar la prova. A més:

$$\lim_{x \to +\infty} T(x) = \lim_{x \to +\infty} \left(\frac{1125}{(x-5)(x-15)} + 2\right) = 2$$

Per tant, cap esportista no seria capaç de realitzar la prova en menys d'1 minut ni en menys de 2 minuts.

47. **S'ha comprovat que les pèrdues o guanys d'una empresa s'ajusten a la funció $y = \dfrac{2x-4}{x+2}$, essent x els anys de vida de l'empresa ($x \geq 0$) i y les pèrdues o guanys en centenars de milers de €.**

a) Representa la funció.

b) En quin any deixa de tenir pèrdues?

c) Estan limitats els seus beneficis? Si ho estan, quin n'és el límit?

a)

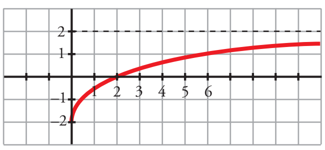

b) $\dfrac{2x-4}{x+2} = 0 \Rightarrow 2x - 4 = 0 \Rightarrow x = 2$ (i la funció és creixent).

Deixa de tenir pèrdues el 2.n any ($x = 2$).

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{2x-4}{x+2} = 2 \rightarrow 200\,000$ €.

El benefici està limitat a 200 000 €.

48. **Un comerciant ven un producte determinat. Per cada unitat de producte cobra la quantitat de 5 €. No obstant això, si se li n'encarreguen més de 10 unitats, disminueix el preu per unitat, i per cada x unitats cobra:**

$$C(x) = \begin{cases} 5x & \text{si } 0 < x \le 10 \\ \sqrt{ax^2 + 500} & \text{si } x > 10 \end{cases}$$

a) Troba a de manera que el preu varii de forma contínua en variar el nombre d'unitats que es comprin.

b) A quant tendeix el preu d'una unitat quan es compren "moltíssimes" unitats?

☛ ***El preu d'una unitat és*** $\dfrac{C(x)}{x}$.

a) $\lim\limits_{x \to 10^-} C(x) = \lim\limits_{x \to 10^-} (5x) = 50$

$\lim\limits_{x \to 10^+} C(x) = \lim\limits_{x \to 10^+} \sqrt{ax^2 + 500} = \sqrt{100a + 500}$

$C(10) = 50$

Perquè sigui contínua, ha de ser:

$\sqrt{100a + 500} = 50 \quad \to \quad 100a + 500 = 2500 \quad \to \quad 100a = 2000 \quad \to \quad a = 20$

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{C(x)}{x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{ax^2 + 500}}{x} = \lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{\sqrt{20x^2 + 500}}{x} = \sqrt{20} \approx 4,47$ €

QÜESTIONS TEÒRIQUES

49. **Sigui la funció $f(x) = \dfrac{x^2 - 4}{x - 2}$.**

El segon membre de la igualtat manca de sentit quan $x = 2$. Com elegim el valor de $f(2)$ perquè la funció f sigui contínua en aquest punt?

$$\lim_{x \to 2} f(x) = \lim_{x \to 2} \frac{x^2 - 4}{x - 2} = \lim_{x \to 2} \frac{(x-2)(x+2)}{(x-2)} = \lim_{x \to 2} (x + 2) = 4$$

Perquè f sigui contínua a $x = 2$, hem d'elegir $f(2) = 4$.

50. **Expressa simbòlicament cada una d'aquestes frases i fes-ne una representació gràfica de cada cas:**

a) Podem aconseguir que $f(x)$ sigui major que qualsevol nombre K, per gran que sigui, donant a x valors tan grans com calgui.

b) Si pretenem que els valors de $g(x)$ estiguin tan pròxims a 1 com vulguem, haurem de donar a x valors suficientment grans.

c) Podem aconseguir que $h(x)$ sigui major que un nombre K, per gran que sigui, donant a x valors suficientment pròxims a 2.

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = +\infty$

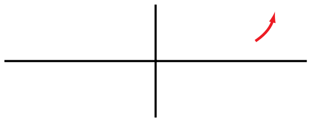

b) $\lim\limits_{x \to +\infty} g(x) = 1$

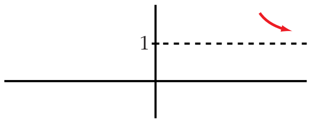

c) $\lim\limits_{x \to 2} h(x) = +\infty$

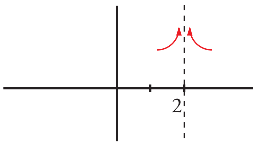

51. **D'una funció g se sap que és contínua en l'interval tancat [0, 1] i que per a $0 < x \leq 1$ és:**

$$g(x) = \frac{x^2 + x}{x}$$

Quant val $g(0)$?

$$\lim_{x \to 0^+} g(x) = \lim_{x \to 0^+} \frac{x^2 + x}{x} = \lim_{x \to 0^+} \frac{x(x+1)}{x} = \lim_{x \to 0^+} (x+1) = 1.$$

Així doncs, $g(0) = 1$.

52. **Escriu una definició per a cada una d'aquestes expressions i fes una representació de f:**

a) $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = 3$ **b)** $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = +\infty$ **d)** $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = -\infty$

a) Podem aconseguir que $f(x)$ estigui tan pròxim a 3 com vulguem només donant a x valors prou «grans i negatius».

b) Podem aconseguir que $f(x)$ sigui tan «negatiu» com vulguem només prenent x tan gran com calgui.

c) Podem aconseguir que $f(x)$ prengui valors tan grans com vulguem només donant x valors tan pròxims a 2 (però menors que 2) com calgui.

d) Podem aconseguir que $f(x)$ prengui valors tan «grans i negatius» com vulguem només donant a x valors tan pròxims a 2 (però majors que 2) com calgui.

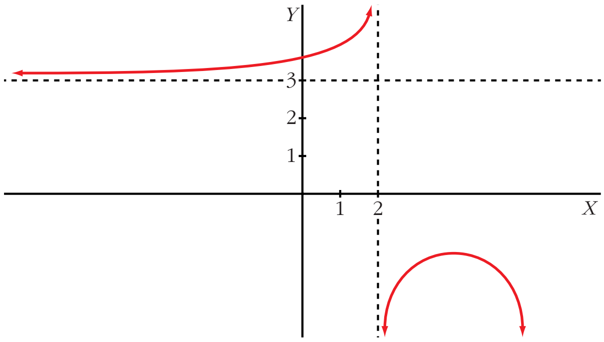

53. **Si una funció no està definida en $x = 3$, pot passar que $\lim\limits_{x \to 3} f(x) = 5$?**

Pot ser contínua la funció en $x = 3$?

Sí, pot ser que $\lim\limits_{x \to 3} f(x) = 5$, per exemple:

$f(x) = \dfrac{(x-3)(x+2)}{x-3}$ és tal que $\lim\limits_{x \to 3} \dfrac{(x-3)(x+2)}{x-3} = 5$; i $f(x)$ no està definida en $x = 3$.

No obstant això, $f(x)$ no pot ser contínua en $x = 3$ (ja que no existeix $f(3)$).

54. **D'una funció contínua, f, sabem que $f(x) < 0$ si $x < 2$ i $f(x) > 0$ si $x > 2$. Podem assegurar que no té límit en $x = 2$? Posa'n exemples.**

No ho podem assegurar.

CAS 1

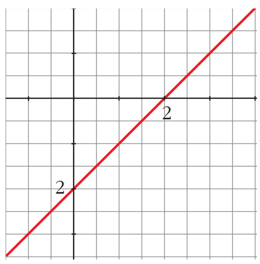

$f(x) = x - 2$ compleix que $\begin{cases} f(x) < 0 & \text{si } x < 2 \\ f(x) > 0 & \text{si } x > 2 \end{cases}$

Si calculem $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = \lim\limits_{x \to 2^+} (x - 2) = 0$

En aquest cas existeix el límit.

CAS 2

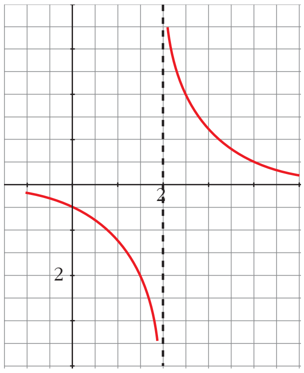

$f(x) = \dfrac{1}{x-2}$ compleix que $\begin{cases} f(x) < 0 & \text{si } x < 2 \\ f(x) > 0 & \text{si } x > 2 \end{cases}$

Si calculem $\lim\limits_{x \to 2} f(x) = \lim\limits_{x \to 2} \dfrac{1}{x-2} = \dfrac{1}{0}$

$$\left.\begin{array}{l} \lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = -\infty \\ \\ \lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = +\infty \end{array}\right\} \nexists \lim\limits_{x \to 2} f(x)$$

No existeix el límit.

Pàgina 155

55. Dibuixa, en cada cas, la gràfica d'una funció $f(x)$ que compleix:

a) $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = -3$ **i** $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = 3$

b) $\lim\limits_{x \to 2} f(x) = -2$ **i** $f(2) = 1$

Pot ser f una funció contínua en algun dels dos casos?

a)

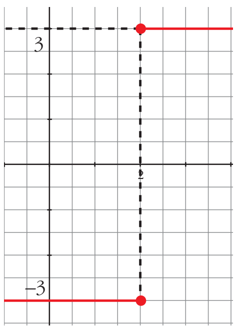

Per exemple:

$f(x) = \begin{cases} 3 & \text{si } x > 2 \\ -3 & \text{si } x < 2 \end{cases}$

b)

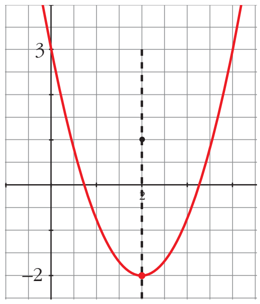

Per exemple:

$$f(x) = \begin{cases} x^2 - 4x + 2 & \text{si } x \neq 2 \\ 1 & \text{si } x = 2 \end{cases}$$

Mai poden ser contínues, ja que incompleixen:

a) límits laterals iguals

$$\lim_{x \to a^-} f(x) = \lim_{x \to a^+} f(x)$$

b) imatge = límit

$$f(a) = \lim_{x \to a} f(x)$$

56. **Sigui P un polinomi: $P(x) = ax^2 + bx + c$**

Prova que $\dfrac{P(x) - P(0)}{x}$ té límit en 0 i calcula'n el valor.

$$\lim_{x \to 0} \frac{P(x) - P(0)}{x} = \lim_{x \to 0} \frac{ax^2 + bx + c - c}{x} = \lim_{x \to 0} \frac{ax^2 + bx}{x} = \lim_{x \to 0} \frac{x(ax + b)}{x} =$$

$$= \lim_{x \to 0} (ax + b) = b$$

57. **Calcula sobre la gràfica d'aquesta funció:**

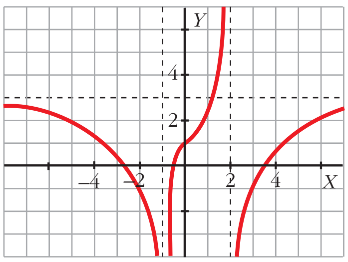

a) $\lim_{x \to \pm\infty} f(x)$

b) $\lim_{x \to -1} f(x)$

c) $\lim_{x \to 2^-} f(x)$

d) $\lim_{x \to 2^+} f(x)$

a) $\lim\limits_{x \to \pm\infty} f(x) = 3$

b) $\lim\limits_{x \to -1} f(x) = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = +\infty$

d) $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = -\infty$

58. Troba, observant la gràfica d'aquesta funció, els límits següents:

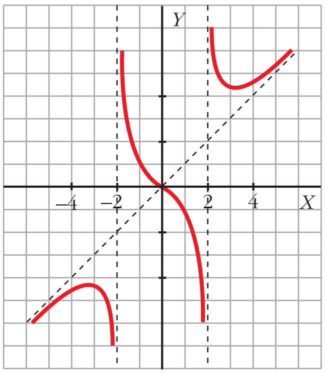

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x)$

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x)$

c) $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x)$

d) $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x)$

e) $\lim\limits_{x \to -2^-} f(x)$

f) $\lim\limits_{x \to -2^+} f(x)$

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = +\infty$

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = -\infty$

c) $\lim\limits_{x \to 2^-} f(x) = -\infty$

d) $\lim\limits_{x \to 2^+} f(x) = +\infty$

e) $\lim\limits_{x \to -2^-} f(x) = -\infty$

f) $\lim\limits_{x \to -2^+} f(x) = +\infty$

PER APROFUNDIR

59. **Calcula a per tal que $\lim_{x \to a} \frac{x-a}{x^2-a^2} = \frac{1}{6}$**

$$\lim_{x \to a} \frac{x-a}{x^2-a^2} = \frac{1}{6}$$

$$\lim_{x \to a} \frac{x-a}{x^2-a^2} = \frac{0}{0} \text{ indet.}$$

$$\lim_{x \to a} \frac{x-a}{(x+a)(x-a)} = \lim_{x \to a} \frac{1}{x+a} = \frac{1}{2a} = \frac{1}{6} \quad \rightarrow \quad a = 3$$

60. **Estudia la continuïtat de les funcions següents, definint-les prèviament en intervals:**

a) $y = 1 - |x|$ **b)** $y = |x-3| - x$ **c)** $y = \frac{1}{|x-1|}$

d) $y = x|x-3|$ **e)** $y = |x^2-1|$ **f)** $y = |x-2| + |x|$

a) És contínua en $\mathbb{R}$, ja que és la diferència de dues funcions contínues.

$$y = 1 - |x| = \begin{cases} 1 + x & \text{si } x < 0 \\ 1 - x & \text{si } x \geq 0 \end{cases}$$

b) És contínua en $\mathbb{R}$, ja que és la diferència de dues funcions contínues.

$$y = |x-3| - x = \begin{cases} -2x + 3 & \text{si } x < 3 \\ -3 & \text{si } x \geq 3 \end{cases}$$

c) És contínua en $\mathbb{R} - \{1\}$.

$$y = \frac{1}{|x-1|} = \begin{cases} \dfrac{1}{-x+1} & \text{si } x < 1 \\ \dfrac{1}{-x+1} & \text{si } x > 1 \end{cases}$$

d) $y = x|x-3|$

El valor absolut no actua quan $x - 3 > 0 \rightarrow x > 3$, en canvi, el valor absolut actua (canviant de signe) quan $x - 3 < 0 \rightarrow x < 3$.

Així, la funció ens queda:

$$y = \begin{cases} x \cdot (3-x) & \text{si } x < 3 \\ x \cdot (x-3) & \text{si } x \geq 3 \end{cases} \rightarrow y = \begin{cases} 3x - x^2 & \text{si } x < 3 \\ x^2 - 3x & \text{si } x \geq 3 \end{cases}$$

Els trossos són polinòmics (paràboles), per tant, mirarem només $x = 3$.

$$\left.\begin{aligned} \lim_{x \to 3^-} y &= \lim_{x \to 3^-} (3x - x^2) = 0 \\ \lim_{x \to 3^+} y &= \lim_{x \to 3^+} (x^2 - 3x) = 0 \end{aligned}\right\} \text{És contínua.}$$

e) És contínua en $\mathbb{R}$.

$$y = |x^2 - 1| = \begin{cases} x^2 - 1 & \text{si } x < -1 \\ -x^2 + 1 & \text{si } -1 \le x \le 1 \\ x^2 - 1 & \text{si } x > 1 \end{cases}$$

f) És contínua en $\mathbb{R}$, ja que és la diferència de dues funcions contínues.

$$y = |x - 2| + |x| = \begin{cases} -2x + 2 & \text{si } x < 0 \\ 2 & \text{si } 0 \le x \le 2 \\ 2x - 2 & \text{si } x > 2 \end{cases}$$

61. Estudia la continuïtat de la funció següent:

$$\boldsymbol{f(x) = \begin{cases} x & \textbf{si } x \le -1 \\ |x - 2| & \textbf{si } -1 < x \end{cases}}$$

El valor absolut no actua quan $x - 2 > 0 \rightarrow x < 2$; en canvi, el valor absolut actua (canviant de signe) quan $x - 2 < 0 \rightarrow x < 2$.

Això ens permet transformar la funció en:

$$f(x) = \begin{cases} x & \text{si } x \le -1 \\ 2 - x & \text{si } -1 < x < 2 \\ x - 2 & \text{si } x > 2 \end{cases}$$

Els tres trossos són polinòmics, la funció serà contínua en ells. Avaluem:

$x = -1$

$$\lim_{x \to -1^-} f(x) \stackrel{?}{=} \lim_{x \to -1^+} f(x)$$

$-1 = 2 - (-1)$

$-1 \ne 3$

No és contínua en $x = -1$

$x = 2$

$$\lim_{x \to 2^-} f(x) \stackrel{?}{=} \lim_{x \to 2^+} f(x)$$

$2 - 2 \stackrel{?}{=} 2 - 2$

$0 = 0$

És contínua en $x = 2$

La funció $f(x)$ no és contínua ja que en $x = -1$ no és contínua.

62. Estudia la continuïtat de la funció: $\boldsymbol{y = 2x + \frac{|x|}{x}}$ en $\boldsymbol{x = 0}$. Quin tipus de discontinuïtat té?

En $x = 0$, la funció no està definida; per tant, és discontínua. Com que:

$$y = \begin{cases} 2x - 1 & \text{si } x < 0 \\ 2x + 1 & \text{si } x > 0 \end{cases}, \text{ aleshores:}$$

$$\lim_{x \to 0^-} (2x - 1) = -1; \quad \lim_{x \to 0^+} (2x + 1) = 1$$

Així doncs, hi ha una discontinuïtat de salt (finit) en $x = 0$.

63. **Donada la funció $f(x) = \dfrac{|x|}{x+1}$, justifica que $\lim\limits_{x \to +\infty} f(x) = 1$ i $\lim\limits_{x \to -\infty} f(x) = -1$.**

$$f(x) = \begin{cases} \dfrac{-x}{x+1} & \text{si } x \le 0 \\ \dfrac{x}{x+1} & \text{si } x > 0 \end{cases}$$

$$\lim_{x \to +\infty} f(x) = \lim_{x \to +\infty} \frac{x}{x+1} = 1$$

$$\lim_{x \to -\infty} f(x) = \lim_{x \to -\infty} \frac{-x}{x+1} = -1$$

64. **Calcula:**

a) $\lim\limits_{x \to +\infty} (\sqrt{x^2+3x} - x)$

b) $\lim\limits_{x \to -\infty} \sqrt{x^2+2} - \sqrt{x^2-4}$

c) $\lim\limits_{x \to +\infty} \dfrac{1}{\sqrt{x^2+4x} - x}$

☛ ***Multiplica i divideix per*** $\sqrt{x^2+3x} + x$

a) $$\lim_{x \to +\infty} (\sqrt{x^2+3x} - x) = \lim_{x \to +\infty} \frac{(\sqrt{x^2+3x} - x)(\sqrt{x^2+3x} + x)}{\sqrt{x^2+3x} + x}$$

$$= \lim_{x \to +\infty} \frac{x^2+3x-x^2}{\sqrt{x^2+3x} - x} = \lim_{x \to +\infty} \frac{3x}{\sqrt{x^2+3x} + x} =$$

$$= \lim_{x \to +\infty} \frac{3x}{\sqrt{x^2} + x} = \lim_{x \to +\infty} \frac{3x}{x+x} = \lim_{x \to +\infty} \frac{3x}{2x} = \frac{3}{2}$$

b) $$\lim_{x \to -\infty} \left(\sqrt{x^2+2} - \sqrt{x^2-4}\right) = \lim_{x \to +\infty} \left(\sqrt{x^2+2} - \sqrt{x^2-4}\right) =$$

$$= \lim_{x \to +\infty} \frac{\left(\sqrt{x^2+2} - \sqrt{x^2-4}\right)\left(\sqrt{x^2+2} + \sqrt{x^2-4}\right)}{\sqrt{x^2+2} + \sqrt{x^2-4}} = \lim_{x \to +\infty} \frac{x^2+2-(x^2-4)}{\sqrt{x^2+2} + \sqrt{x^2-4}} =$$

$$= \lim_{x \to +\infty} \frac{x^2+2-x^2+4}{\sqrt{x^2+2} + \sqrt{x^2-4}} = \lim_{x \to +\infty} \frac{6}{\sqrt{x^2+2} + \sqrt{x^2-4}} = 0$$

c) $$\lim_{x \to +\infty} \frac{1}{\sqrt{x^2+4x} - x} = \lim_{x \to +\infty} \frac{(\sqrt{x^2+4x} + x)}{(\sqrt{x^2+4x} - x)(\sqrt{x^2+4x} + x)} =$$

$$= \lim_{x \to +\infty} \frac{\sqrt{x^2+4x} + x}{x^2+4x-x^2} = \lim_{x \to +\infty} \frac{\sqrt{x^2+4x} + x}{4x} =$$

$$= \lim_{x \to +\infty} \frac{\sqrt{x^2} + x}{4x} = \lim_{x \to +\infty} \frac{x-x}{4x} = \lim_{x \to +\infty} \frac{2x}{4x} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

65. Calcula els límits següents:

a) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{1 - \sqrt{3 - x}}{x - 2}$ **b)** $\lim\limits_{x \to 0} \dfrac{\sqrt{x + 9} - 3}{x^2}$

a) $\lim\limits_{x \to 2} \dfrac{1 - \sqrt{3 - x}}{x - 2} = \lim\limits_{x \to 2} \dfrac{\left(1 - \sqrt{3 - x}\right)\left(1 + \sqrt{3 - x}\right)}{(x - 2)\left(1 + \sqrt{3 - x}\right)} =$

$= \lim\limits_{x \to 2} \dfrac{1 - (3 - x)}{(x - 2)\left(1 + \sqrt{3 - x}\right)} = \lim\limits_{x \to 2} \dfrac{1 - 3 + x}{(x - 2)\left(1 + \sqrt{3 - x}\right)} =$

$= \lim\limits_{x \to 2} \dfrac{x - 2}{(x - 2)\left(1 + \sqrt{3 - x}\right)} = \lim\limits_{x \to 2} \dfrac{1}{1 + \sqrt{3 - x}} = \dfrac{1}{1 + 1} = \dfrac{1}{2}$

b) $\lim\limits_{x \to 0} \dfrac{\sqrt{x + 9} - 3}{x^2} = \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{\left(\sqrt{x + 9} - 3\right)\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)}{x^2\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)} =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{x + 9 - 9}{x^2\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)} =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{x}{x^2\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)} =$

$= \lim\limits_{x \to 0} \dfrac{1}{x\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)} = \dfrac{1}{(0)}$

Trobem els límits laterals:

$\lim\limits_{x \to 0^-} \dfrac{1}{x\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)} = -\infty$; $\lim\limits_{x \to 0^+} \dfrac{1}{x\left(\sqrt{x + 9} + 3\right)} = +\infty$